Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Konkurs Języka Polskiego
dla gimnazjalistów województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2018/2019

Etap wojewódzki

Klucz odpowiedzi

Nr zadania	Proponowana odpowiedź	punktacja
1	**Zdefiniuj pojęcie *aksjomatu.*** Postulat, pewnik, oczywistość.	1 pkt
2	**Zdefiniuj pojęcie *sylogizmu.*** Konkluzja, wniosek, sposób wnioskowania.	1 pkt
3	**Wskaż przykład metonimii.** B	1 pkt
4	**Na podstawie poniższych zdań zdefiniuj wyróżnione słowa.** A. nostalgia – tęsknota, autoironia – ironia w stosunku do samego siebie (prześmiewczo), B. lapidarny – krótki i wyrazisty, C. konsensus – porozumienie osiągnięte w wyniku dyskusji i kompromisu, zgodne stanowisko w jakiejś sprawie.	4 pkt.; 1 pkt za podanie jednej definicji.
5	**Wyjaśnij znaczenie poniższych związków frazeologicznych:** a) cicha woda brzegi rwie – osoba, która wydaje się cicha, spokojna, może zaskoczyć swoim zachowaniem b) co ma wisieć, nie utonie – wiara w przeznaczenie, człowiek nie ma wpływu na pewne zaplanowane zdarzenia; teraz nic się złego nie stanie.	4 pkt.; 2 pkt. za podanie jednego znaczenia.
6	**Dokończ zdanie:** *Etymologia to nauka zajmująca się*:	1 pkt

	badaniem pochodzenia wyrazów.	
7	**Wyjaśnij, dlaczego:** a) "Biega, krzyczy pan Hilary"? – szuka swoich okularów, jest roztargniony, absurdalnie zagubiony; b) ma być "ciszej nad tą trumną"? – apel o zaniechanie ataków na tych, którzy byli oskarżeni o zamordowanie prezydenta; wyraz szacunku dla zmarłego; c) Jacek Kaczmarski pyta: "co się stało z naszą klasą?" – nie wie, co się z nimi dzieje, zdaje sobie sprawę, że już są inni niż byli kiedyś i niewiele ich ze sobą łączy; to rodzaj melancholii związanej ze świadomością smutnego prawa przemijania. Uwaga: każda logicznie skonstruowana wypowiedź stanowiąca prawidłową odpowiedź na postawione w poleceniu pytanie będzie punktowana.	3 pkt.; 1 pkt za podanie jednego wyjaśnienia.
8	**Poniższe zdania zawierają błędy i/lub niezręczności stylistyczne i ortograficzne. Zapisz ich poprawną formę.** Na przykład: A. Do czwartku (24 bm.) rodzice, których dziecko nie zostało przyjęte do szczecińskiego przedszkola publicznego, mają czas na to, by zażądać od tej placówki uzasadnienia pisemnego. Taki dokument jest potrzebny, aby ubiegać się o umieszczenie malucha w innej placówce. B. Kolega zaprosił mnie na jutrzejszą projekcję nowego filmu Andrzeja Wajdy. C. Przed obiadem i po obiedzie rozmawialiśmy o współczesnych zagrożeniach w Europie. D. Wykonał to zadanie po linii najmniejszego oporu. E. Owa styczność z bóstwem czyni z niego jednostkę szczególną. F. Tę książkę daj koleżance. G. Poznaj swój but – tak powiedział wczoraj do mnie kolega. H. Przynajmniej raz w roku mogę przeczytać jakąś książkę.	10 pkt.; 1 pkt za sformułowanie poprawnego zdania.

	I. Z rosnącą w twoim ogrodzie rośliną, miałem wiele do czynienia. J. Kolega zaadaptował poddasze, by w ten sposób powiększyć swoje mieszkanie. Uwaga dotycząca ostatniego zdania: nie oczekuje się od uczniów znajomości słowa adaptacja. Każda odpowiedź, w której uczestnik konkursu dostrzeże błąd w zastosowaniu słowa "zaadoptować", będzie punktowana.	
9	**Do kogo / czego odnoszą się słowa zawarte w trzech ostatnich wersach pierwszej strofy? Odpowiedź uzasadnij.** Słowa stanowią charakterystykę Babci. Uzasadnienie, np.: Babcia jest dla podmiotu kimś niezwykłym. To kobieta majestatyczna, doświadczona, piękna. Takie postrzeganie babci jest dowodem na to, że podmiot traktuje ją jako uosobienie wszechwiedzy.	3 pkt.; 1 pkt za wskazanie osoby, 2 pkt. za uzasadnienie.
10	**Nazwij środki poetyckie zastosowane w trzech ostatnich wersach pierwszej strofy i określ funkcje, jakie pełnią w wierszu Zbigniewa Herberta.** <u>Uwaga</u>: ogólne określenia funkcji bez uwzględnienia kontekstu wiersza Zbigniewa Herberta nie będą punktowane. Na przykład: porównanie: podkreślenie niezwykłości babci, jej wyjątkowości, piękna i niezbadanej osobowości; anafora: próba szukania najwłaściwszych określeń, którymi podmiot chciałby wyrazić pełnię osobowości babci.	6 pkt.; po 1 pkt. za nazwanie środka poetyckiego, po 2 pkt. za określenie funkcji.
11	**Zdefiniuj słowo *archipelag.*** Grupa wysp położonych blisko siebie.	1 pkt
12	**W kontekście wiersza wyjaśnij sens wersów:** *chce mi zaoszczędzić* *kilku lat złudzenia* Na przykład: Babcia jest osobą, która zapoznaje podmiot	2 pkt.; 1 pkt za udzielenie częściowej odpowiedzi.

	liryczny ze światem, wyposaża go w wiedzę o świecie, stąd rozumieć należy, że nie mówi podmiotowi o wszystkim, unika tematów związanych z wiedzą, która może być trudna do przyjęcia i wpływa na utratę wiary w życie czy ludzi.	
13	**Kim jest podmiot liryczny utworu Jacka Kaczmarskiego? Aby udzielić poprawnej odpowiedzi, przyjrzyj się uważnie obrazowi Jacka Malczewskiego.** Na przykład: Podmiotem lirycznym wiersza jest ktoś, kto czuje się zesłańcem (nalewa herbatę, podsuwa talerz), ale nim nie jest, ponieważ podmiot przypisuje sobie czynności, które wykonuje dwóch bohaterów obrazu Malczewskiego. Ewentualnie: podmiotem lirycznym jest ktoś, kto czeka na wolność i odnajduje się w doświadczeniach zesłańców.	3 pkt.
14	**Jacek Kaczmarski wymienia przedmioty znajdujące się na obrazie Jacka Malczewskiego. Którego z podanych przez poetę przedmiotów nie znajdziemy w propozycji malarskiej i dlaczego?** Odpowiedź 1: Brak na obrazie chustki, ponieważ podmiotem lirycznym jest ktoś spoza obrazu, ktoś, kto się obrazowi przygląda i reaguje płaczem na dramat zesłanych na Syberię. Dopuszcza się przyznanie punktów za odpowiedź 2: Na obrazie nie widać płonącej świecy, choć musi się tam znajdować, ponieważ w jej pobliżu jest najwięcej światła. Półmrok podkreśla nastrój obrazu.	3 pkt.; 1 pkt za podanie przedmiotu, 2 pkt. za podanie przyczyny.
15	**Analizując obraz Jacka Malczewskiego, podaj trzy dowody na to, że bohaterowie samotnie przeżywają Wigilię.** Na przykład: • żaden z mężczyzn nie patrzy na drugiego człowieka, • bohaterowie sceny pogrążeni są w swoich	3 pkt.; 1 pkt za podanie jednego dowodu.

	myślach, • każdy zajmuje się czymś innym: jeden złożył ręce do modlitwy, drugi nalewa herbaty z samowaru, trzeci trzyma w ręce kartkę z cukrem, czwarty zakrył twarz talerzem, piąty spogląda na stół, szósty podsuwa talerz w stronę innnego bohatera – za wskazanie jednego z przykładów uczeń może otrzymać jeden punkt.	
16	**W kontekście znajomości propozycji Andrzeja Wajdy w 5–6 zdaniach zinterpretuj tytuł filmu Panna Nikt". Dbaj o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.** Na przykład: Tytuł filmu charakteryzuje główną bohaterkę. Marysia zmieniła otoczenie i nie znała realiów świata, do którego trafiła. Zawierzyła Kasi i Ewie, nie zdając sobie sprawy, że obie nią manipulowały i wykorzystywały. Maria zdała sobie sprawę, że – poddając się woli koleżanek – zatraciła samą siebie. Uwaga: jeśli uczeń nie zbuduje wypowiedzi w liczbie zdań proponowanych w poleceniu, należy odjąć 1 punkt.	4 pkt.; 2 pkty za poprawność językową i ortograficzną, 2 pkt. za treść wypowiedzi.
17	**Wskaż różnice między wystrojem domów Kasi i Ewy. Jakich informacji o ich rodzinach dostarczają oba obrazy?** Na przykład: – w mieszkaniu Kasi dominuje półmrok, znajdują się instrumenty i liczne przedmioty (sprawiające wrażenie nieładu). Mama Kasi przebywa rzadko w domu, który dostosowała do pasji córki. – w mieszkaniu Ewy dominują jasność, przestrzeń i nowoczesność. Rodzina Ewy zabiega o dobry wizerunek i stylizuje się na europejskie wzorce.	4 pkt.; 2 pkt. za opis obu mieszkań, 2 pkt. za informacje dotyczące rodzin.
18	**Marysia jest na pierwszym balu u rodziców Ewy. Tam też spotyka się z mamą i Tadziem. Jaka panuje wtedy pogoda i jaką pełni funkcję?** Pogoda: na terenie posesji rodziców Ewy panuje piękna, słoneczna pogoda; za bramą	3 pkt. 1 pkt za określenie pogody, 2 pkt. za określenie funkcji.

	pada śnieg, jest wietrznie i nieprzyjemnie. Funkcja: to wyobrażenie Marysi, która chciałaby pomóc swojej rodzinie finansowo. Skrajne obrazy pogody mają na celu podkreślenie kontrasu między bogactwem i biedą.	
19	**Ewa przedstawia Marię swoim rodzicom. Opisz jednym zdaniem ich zachowanie i określ, o czym takie zachowanie może świadczyć?** Rodzice Ewy rozmawiają przez telefon. Uśmiechają się, ale nie przerywają rozmowy telefonicznej. Świadczyć to może o braku zainteresowania sprawami córki.	3 pkt.; 1 pkt za opis, 2 za wnioski.
20	**Zasady przyznawania punktów za wypracowanie:** **Treść** (0–16): • za omówienie dokonań Andrzeja Wajdy (0–4), • za omówienie (0–4) i interpretację filmu reżysera (0–4), • za określenie wpływu działalności Andrzeja Wajdy na rozwój kultury polskiej (0–4). **Forma** (0–2): • stosuje cechy gatunkowe laudacji **Kompozycja** (0–2): • za celową i konsekwentną kompozycję wypowiedzi. **Styl** (0–2): • za stosowny, konsekwentny i dostosowany do przyjętej formy wypowiedzi. **Język** (0–4): • za zróżnicowaną składnię, bogate słownictwo i poprawność fleksyjną, frazeologiczną, stylistyczną. **Ortografia** (0–2): • dopuszcza się jeden błąd II stopnia (2 pkt.), • 1 pkt za 1 błąd I stopnia lub dwa błędy II stopnia. **Interpunkcja** (0–2): • dopuszcza się 2 błędy interpunkcyjne, • 1 pkt za trzy błędy interpunkcyjne.	30 pkt. Uwaga: jeśli uczeń wykaże się szczególną wnikliwością i dojrzałością w wyrażaniu sądów, prezentacji dokonań reżysera, analizowaniu filmu, sprawnie i oryginalnie będzie budował swoją wypowiedź, można przyznać dodatkowe punkty (od 1–5).